

رهبر انقلاب با تأکید بر جایگاه بی‌بدیل دانشگاه، پیشرفت آن را از ثمرات مهم انقلاب اسلامی دانسته و کارنامه خدمات دانشگاه به انقلاب را نیز افتخارآمیز می‌داند. در این اطلاع‌نگاشت برخی از این خدمات متقابل براساس بیانات دو دهه اخیر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مرور شده است.

نگاهی به برجسته‌ترین خدمات متقابل انقلاب و دانشگاه

افتخار انقلاب

خدمات انقلاب به دانشگاه

- نهادینه‌سازی هویت ملی در دانشگاه و نجات آن از انفعال
- آشتی‌دادن دانشگاه با مردم
- زمینه‌سازی برای پرورش نخبگان علمی
- نجات دانشگاه از گرایش‌های انحرافی
- نهادینه‌کردن حرکت پیشرفت علمی در کشور
- حضور نمودارهای اسلامی ممتاز در دانشگاه‌ها
- نگاه به دانشگاه به عنوان جایگاهی برای نخبه‌پروری
- شکل‌گیری روحیه اعتماد به نفس در محیط علمی
- طرح جنبش نرم‌افزاری تولید علم و آزادفکری
- تبدیل دانشگاه از مرکز وابستگی به محل پیشرفت مستقل
- توسعه دانشگاه‌ها و افزایش پژوهشگاه‌ها و اندیشکده‌ها
- افزایش تعداد دانشجویان و اساتید و اعضای هیئت علمی
- تربیت تعداد بالا و چشم‌گیر زنان تحصیل‌کرده و محقق
- پیشرفت دانشگاه‌ها و قرارگرفتن در شمار دانشگاه‌های برجسته

خدمات دانشگاه به انقلاب

- لیبیک به نهضت امام
- ورود دانشجویان در مبارزات انقلابی
- پیراستن دانشگاه از عناصر ضدانقلاب مسلح
- نقش‌آفرینی در شکل‌گیری جهادسازندگی و جهاددانشگاهی
- نقش‌آفرینی در شکل‌گیری سپاه و مجاهدت در دفاع مقدس
- درخشش بسیاری از دانشگاهی‌ها به عنوان صادق‌ترین یاران انقلاب
- تسخیر سفارت امریکا و مقابله با تحرکات دشمن
- ورود در عرصه اصلاح کتاب‌های علوم انسانی
- نقش‌آفرینی در نهضت سوادآموزی
- حضور دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها در مدیریت‌های دولتی
- تربیت اساتید و متخصصین و رفع نیاز کشور در این زمینه
- فعالیت در زمینه‌ی تأمین نیازهای ناشی از تحریم
- نقش‌آفرینی و مطالبه‌گری در مسائل کشور
- ایجاد پیشرفت واقعی در زمینه‌هایی مانند نانو، سلول‌های بنیادی و...
- استقامت و تلاش برای رساندن کشور به توانایی غنی‌سازی ۲۰ درصد

براساس بیانات در تاریخ‌های:

۹۷/۸/۱۲، ۹۷/۳/۱، ۹۷/۳/۸، ۱۴۰۱/۲/۶
 ۹۴/۸/۲۰، ۹۶/۳/۱۷، ۹۶/۳/۲۱، ۹۷/۳/۲۰
 ۹۲/۵/۱۵، ۹۳/۱/۳۰، ۹۳/۱۱/۲۷، ۹۴/۴/۲۰
 ۱۴۰۱/۷/۲۷، ۸۲/۲/۲۲، ۸۴/۲/۱۹

خبر نداشتیم باشیم اما دانشگاه به عنوان یک کل، به عنوان یک مجموعه، هیچ حرکت علمی چشمگیر و قابل‌اعتنایی نداشت؛ امروز به فضل الهی، به توفیق الهی کارهای علمی چشمگیر و بزرگی در دانشگاه انجام گرفته و باز هم در به وسیله اساتید، به وسیله کارگاه‌های آموزشی، به وسیله دانشجویان نخبه انجام می‌گیرد.

تربیت نخبگان برجسته؛ ما امروز چقدر نخبه در کشور داریم. حالا یک عده‌ای از کشور می‌روند، یک عده هم عزا می‌گیرند که [آنها] از کشور رفتند؛ خوب بماند، چندین برابر آن کشور هستند که رفتند؛ اما آن تعدادی که از نخبه‌ها در کشور از این جهات خیلی خوب است.

حضور دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها در مدیریت‌های دولتی؛ این خیلی مهم است. ما مدیران خوبی داشته‌ایم در دوره‌های مختلف؛ مدیران خوب داشتیم؛ اینکه حالا شما به فلان دولت مثلاً اعتراض دارید و به مسئولینش اعتراض می‌کنید، معنایش این نیست که در آن دولت مدیر برجسته و خوب و مسئول و به قول آن برادرمان عالم و شجاع و صادق وجود نداشت؛ چرا! مدیران بسیار خوبی بوده‌اند؛ الان هم که هستند؛ الان کسانی که هنوز به تعبیر عامیانه دهانشان بوی شیر دانشگاه را می‌دهد، در دولت و در مجلس و امثال اینها حضور دارند؛ این یکی از افتخارات دانشگاه کشور است.

بعد هم حضور نمودارهای اسلامی و دینی ممتاز؛ این جور نیست که بنده بی‌خبر باشم از مشکلات فکری و دینی و رفتاری دانشگاه‌های امروز؛ کم و بیش بی‌اطلاع نیستم اما حضور دین در دانشگاه‌های کشور یک حضور کامل برجسته و نمودار و شوق‌انگیز و بی‌نظیر است؛ قطعاً در دنیای اسلام، ما این همه جوان اهل تعبد، اهل

کتابچه چه کار کرد برای دانشگاه؟ کار بزرگی که انقلاب برای دانشگاه کرد عبارت بود از هویت‌بخشی به دانشگاه، به تبع هویت‌بخشی به ملت ایران. انقلاب به ملت احساس هویت داد، آرمان داد، احساس شخصیت و استقلال داد، افق دید روشن داد؛ اینها کارهایی بوده که انقلاب برای ملت ایران انجام داد. طبعاً وقتی که انسبیت [به ملت یک حرکت ملی، هویت‌سازی ملی، آرمان‌سازی ملی انجام می‌گیرد، آنکه بیشترین بهره را می‌برد، جوان دانشگاهی و جوان دانشجوی است، با احساساتی که دارد، با آگاهی‌هایی که دارد، با طهارت و پاکیزگی‌ای که دارد، دانشگاه احساس هویت کرد و این احساس هویت منتهی شد به اینکه دانشگاه و دانشجویان در مقابل قدرت‌های غریبی، احساس ضعف و احساس حقارت نکنند؛ درست نقطه مقابل آن چیزی که قبل از انقلاب بود، یعنی دانشجویی دانشگاه تهران با اینکه می‌دانست آن کسانی که آمده‌اند سنگربندی کرده‌اند در این دانشگاه، از سفارت شوروی دارند کمک می‌گیرند و منتهی به سیاست‌های شوروی‌اند، با کمال قدرت رفت با اینها مواجه شد، مقابل شد و دانشگاه تهران را پاکسازی کرد. یا آن دانشجویانی که رفتند سفارت امریکا را به عنوان مرکز توطئه علیه نظام اسلامی تسخیر کردند، می‌فهمیدند دارند چه کار می‌کنند؛ اینها با قدرت امریکا داشتند پنجه در پنجه می‌افکندند، احساس ضعف نکردند، احساس قدرت کردند؛ این همان هویت است؛ این همان احساس هویت است، احساس استقلال است، احساس شخصیت است؛ این به دانشگاه داده شد.

بعد هم دانشجویان به نظم‌بیشترین کسانی بودند — حالا آمار نمی‌توانم بدهم، به نظم — که در سپاه عضویت پیدا کردند؛ یعنی در آن اول کار دانشجویان آمدند عضو سپاه شدند. سپاه آن روز به عنوان یک مرکز اقتدار ملی و انقلابی به حساب می‌آمد

که درست هم بود و هست. می‌رفتند عضو می‌شدند و آماده بودند؛ یعنی کسی که می‌رفت در سپاه، معنایش این بود که ما آماده‌ایم برای مقابله، مبارزه، ایستادگی در مقابل قدرت‌های بزرگ دنیا؛ این هویت‌بخشی به دانشگاه بود. احساس استقلال بود، تحقیر قدرت‌های درجه یک دنیا بود.

... امروز جمهوری اسلامی، اولاً می‌تواند به دانشگاهش افتخار کند؛ ثانیاً موففاست دغدغه دانشگاه را داشته باشد. حالا هر دورا یک مقداری توضیح می‌دهم، اما اینکه [جمهوری اسلامی می‌تواند به دانشگاه افتخار کند، برای خاطر این است که دانشگاه امروز با دانشگاه اول انقلاب واقعاً قابل مقایسه نیست، بله، آن روز پُر شور بود و حرکت‌های پرشوری انجام می‌گرفت — سبب اول انقلاب بود — اما دانشگاه‌های امروز کشور ما با دانشگاه‌هایی که ما در اول انقلاب داشتیم، واقعاً قابل مقایسه نیست.

اولاً از لحاظ تعداد دانشجویان؛ آن روز تعداد دانشجویان همه دانشگاه‌های کشور حدود ۱۵۰ هزار نفر بودند، امروز تعداد دانشجویان میلیونی است؛ حالا غیر از تحصیلکرده‌ها و فارغ‌التحصیل‌ها، دانشجویان بالفعل چند میلیون نفر هستند. از این جهت کمیت واقعاً قابل مقایسه نیست؛ دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی، ثانیاً از لحاظ استاد؛ طبق آن گزارشی که آن روز به ما می‌دادند، همه اساتید دانشگاه‌های تهران در اول انقلاب حدود ۵ هزار نفر بودند؛ امروز دهها هزار استاد داریم که در بین اینها اساتید برجسته‌ای وجود دارند، اساتید نخبه برجسته‌ای وجود دارند؛ یعنی واقعاً افتخارآمیز است تعداد مثل تعداد دانشجویان.

بعد، پیشرفت علمی چشمگیر؛ آن روز ما از لحاظ کار علمی واقعاً هیچ چیز افتخارآمیزی در دانشگاه نداشتیم؛ واقعاً این جور است؛ حالا ممکن است یک وقتی یک جوان نخبه‌ای مثلاً یک فکری، یک کاری در گوشه‌ای انجام داده بود، که حالا ما

اعتکاف، اهل نماز مستحبی، اهل نماز جماعت، اهل دعا، اهل احیاء و قرآن سر گرفتن در دانشگاه‌ها نداریم؛ در هیچ جای دنیای اسلام چنین چیزی وجود ندارد و در اینجا بحمدالله هست. بنابراین امروز جمهوری اسلامی می‌تواند حقا به دانشگاه‌هایش افتخار کند. عرض کردم این به معنای آن نیست که دانشگاه امروز همان دانشگاهی است که انقلاب می‌خواست؛ نه، اما همین دانشگاه، دانشگاهی است که می‌توان به آن به معنای واقعی کلمه افتخار کرد.

اما لزوم دغدغه؛ چرا باید دغدغه دانشگاه را داشت؟ برای اینکه آن جریان وابسته و ایسگرایی ضدانقلاب به ریشه‌های خارجی از تباطو داشت و آن ریشه‌ها هنوز وجود دارد و دارد حمایت می‌کند و آن جریان دارد حمایت می‌شود در داخل؛ آن جریان هنوز هست و فعال هم هست. سیاست‌های استعماری غربی دست برنداشته‌اند؛ آن سیاست نواستعماری که مختصری در باره‌اش گفتیم، همچنان پابرجاست و دارد کار می‌کند؛ اتاق‌های اندیشه‌ورز و به قول خودشان «تاق فکر» دارند فکر می‌کنند، بودجه می‌گذارند، کار می‌کنند روی دانشگاه؛ ما بنابراین باید دغدغه داشت؛ هنوز چالش وجود دارد. خوب، حالا شما این دانشگاه و تأثیرگذاری این دانشگاه روی کشور و بر مسائل کشور را مقایسه کنید با تأثیرگذاری دانشگاه‌های ۱۵۰ هزار نفری اول انقلاب؛ خوب، این تأثیرگذاری به مراتب بیشتر است. بنابراین اگر دشمن بتواند تخریب کند در درون دانشگاه، آثارش و مضراتش و خسارت‌هایش چندین برابر اول انقلاب خواهد بود؛ به خاطر اینکه دانشگاه وسیع است، بزرگ است، جوان‌های زیادی دارد، حراف دارد، فعال دانشجویی دارد، هنرمند دارد و از این قبیل. پس بنابراین باید حالا دغدغه داشته باشیم.

از بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۴۰۲/۰۲/۰۶